

พันธุ์ RRI-CH-35-1257 (56.77 กรัม/ต้น/ครั้งกรี๊ด) ตามลำดับ สำหรับพันธุ์ PB 235 ซึ่งเป็นพันธุ์
เปรียบเทียบกับ 55.32 กรัม/ต้น/ครั้งกรี๊ด

^{1/2/}ศูนย์วิจัยยางชะเชิงเทรา สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, ^{3/4/}ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพังงา

6. คำนำ

ยางพารา มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Hevea brasiliensis*, Muell.Arg. เป็นไม้ยืนต้นมีถิ่นกำเนิดใน
แถบลุ่มน้ำอเมซอน ประเทศบราซิล ทวีปอเมริกาใต้ พันธุ์ยางที่ปลูกในประเทศไทยปัจจุบันนี้เป็นพันธุ์
ยางที่มีการปรับปรุงพันธุ์มาจาก แม่และพ่อพันธุ์จากต้นยางป่า 22 ต้น ที่ Henry Wickham ได้พยายาม
รวบรวมเมล็ดพันธุ์ยางพาราจากป่าบราซิล จำนวน 70,000 เมล็ด ไปเพาะในสวนพฤกษชาติคิว ประเทศ
อังกฤษ ได้ต้นกล้าจำนวน 2,700 ต้น การคัดเลือกพันธุ์ยางที่ทำกันเป็นงานวิชาการเริ่มปี พ.ศ. 2426 ที่
อินโดนีเซีย โดย P.J.S. Gramer และคณะ พบว่าพันธุ์ที่คัดเลือกให้ผลผลิตถึง 80-90 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี
เมื่อเทียบกับพวกที่ไม่ได้คัดเลือกให้ผลผลิตเพียง 40-50 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ต่อมาในปี 2453-2459
Gramer ได้พิสูจน์ให้เห็นจริงโดยติดตามผลผลิตของยางจากต้นติดตาของทั้ง 3 พันธุ์ ที่ปลูกรวมกันให้
ผลผลิตถึง 270 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี (Gramer, 1938 อ้างโดย สถาบันวิจัยยาง, 2536)

การปรับปรุงพันธุ์ยางในประเทศไทย เริ่มจากการคัดเลือกพันธุ์ โดยเลือกพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง
ไม่ผลัดใบ และต้านทานโรคเป็นหลัก ยางพันธุ์แรกที่ได้จากการคัดเลือก เป็นการคัดเลือกพันธุ์ต้นเดียว
(Single plant selection) คือ พันธุ์ KRS13 โดยคุณหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ ในปี พ.ศ. 2476 ที่สวนยาง
ของสถานีทดลองยางคอหงส์ (ปัจจุบันคือ ศูนย์วิจัยยางสงขลา) และได้ดำเนินการคัดเลือกต่อมาเรื่อย ๆ
จนได้ยางพันธุ์ใหม่ในปี พ.ศ. 2503 คือ พันธุ์บางกลาง และ บางแก้ว ในปีพ.ศ. 2505 คือ พันธุ์สระแก้ว
นอกจากนั้นยังมีการคัดเลือกพันธุ์ยางในสวนยางเอกชนที่ให้ผลผลิตสูงในปี พ.ศ. 2505 คือ พันธุ์ อมร
ฮวด4 จิว2 ดิน ต๋อง1 ทุย เหมือนทวด และ อี4 และในปี พ.ศ. 2508 คือ พันธุ์นาทวี (สวย. 251) และ ปะ
เหลียน (สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, 2536) ปัจจุบันพันธุ์ต่าง ๆ เหล่านี้ยังนิยมปลูกในแปลง
เกษตรกร และมีบางพันธุ์ที่จัดอยู่ในคำแนะนำพันธุ์ยางของสถาบันวิจัย ได้แก่ พันธุ์ สวย. 251 ผลผลิต
เฉลี่ย 462 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี (สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, 2550) การปรับปรุงพันธุ์ยางด้วย
วิธีการผสมพันธุ์ในประเทศไทย เริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2497 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีลูกผสมจำนวนมาก หลาย
ชุดลูกผสม และได้มีการคัดเลือกเข้าแปลงเปรียบเทียบพันธุ์ยางขึ้นต้น และขึ้นปลาย ปัจจุบันสถาบันวิจัย
ยาง กรมวิชาการเกษตร คัดเลือกได้พันธุ์ยางหลายพันธุ์ สำหรับแนะนำให้เกษตรกรปลูก คาดว่าสามารถ
แนะนำพันธุ์ยางอีกหลายพันธุ์ให้เกษตรกรปลูกได้ในอนาคต ผลที่ได้จากการปรับปรุงพันธุ์ยางของ
ประเทศไทย จะออกเป็นเอกสารคำแนะนำพันธุ์ยาง ซึ่งได้ออกมาตั้งแต่ปี 2504 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน
พันธุ์ยางเพื่อเพิ่มผลผลิตน้ำยางที่ได้จากการผสมพันธุ์และคัดเลือกพันธุ์ในประเทศไทยที่มีการแนะนำให้
ปลูก ได้แก่ พันธุ์สถาบันวิจัยยาง 226 (พันธุ์ยางชั้น 1) ให้ผลผลิตเฉลี่ย 425 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี พันธุ์

สถาบันวิจัยยาง 209, 214, 218, 225, 250, 319, 405, 406, 410, 411 และ 416 (พันธุ์ยางชั้น 2)(สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร, 2550)

7. วิธีดำเนินการและอุปกรณ์

อุปกรณ์

1. พันธุ์ยางลูกผสมชุด 400 RRIT-CH-35/2/4 ทั้งหมด 10 พันธุ์ โดยมีพันธุ์ยาง PB260 เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ
2. ปุ๋ยข่างพาราสูตรต่าง ๆ ตามคำแนะนำของสถาบันวิจัยยาง
3. สารเคมีปราบวัชพืช และโรค
4. อื่น ๆ ได้แก่ สีนํ้ามันสำหรับทำเครื่องหมายต้นยาง สายวัดเพื่อวัดการเจริญเติบโตของต้นยางหลักปูนสำหรับเขียนชื่อพันธุ์ยาง

วิธีการ

1. วางแผนการทดลองแบบ แบบ Randomized Complete Block (RCB) มี 2 ซ้ำ
2. เตรียมพันธุ์ยางโดยเตรียมข่างขำถุงขนาด 1 ฉัตร อายุประมาณ 3 เดือน
3. เตรียมพื้นที่แปลงทดลองขนาด 22 ไร่
4. ปลูกรยาง ตามแผนการทดลอง โดยใช้ระยะปลูก 3 X 7 เมตร และดูแลรักษาต้นยางปฏิบัติตามคำแนะนำของสถาบันวิจัยยาง
5. การวัดการเจริญเติบโต ทุก 6 เดือนโดยวัดเส้นรอบวงลำต้น ณ บริเวณตำแหน่งที่สูงจากพื้นดิน 170 ซม
6. การเปิดกรีด ทำการเปิดกรีดเมื่อต้นยางที่ได้ขนาดเปิดกรีด (ขนาดลำต้น 45 ซม.ขึ้นไป วัดที่ระดับความสูง 170 ซม. จากพื้นดิน) มีจำนวนอย่างน้อยร้อยละ 50 ของจำนวนต้นยางทั้งหมด โดยเปิดกรีดที่ระดับสูงจากพื้นดิน 150 ซม. รอยกรีดทำมุมเปิดกรีด 30 องศากับแนวระดับ กรีดด้วยระบบครึ่งต้นวันเว้นวัน (1/2S.d/2 100%) และทำการเปิดกรีดต้นยางได้ขนาดกรีดเพิ่มเติมทุก 6 เดือนเป็นเวลา 3 ปี
7. การเก็บผลผลิต เก็บในรูปของข่างก้อน (Cuplump) โดยหลังจากนํ้ายางหยุดไหลหยุดกรดฟอร์ มิค 5% ลงในถ้วยรองรับนํ้ายางพร้อมกับใช้ไม้กวนเพื่อทำให้นํ้ายางจับตัวเป็นก้อน เก็บก้อนข่างของแต่ละแปลงย่อยร้อยละไว้ในขวดแขวนข่าง ขวานไว้ในที่ร่มอากาศถ่ายได้สะดวกเป็นเวลา 21 วันก่อนชั่งนํ้าหนัก

การบันทึกข้อมูล

แบ่งการบันทึกข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ คือ

1. ช่วงข่างอ่อน ใช้เวลาประมาณ 6-7 ปี นับตั้งแต่ปลูกรยางไปจนถึงข่างได้ขนาดเปิดกรีด ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลสภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับต้นยางทุก ๆ 6 เดือน เช่น ผลสำเร็จของการปลูก ความเสียหายเนื่องจากโรค - ลมหรือสาเหตุอื่น ๆ ลักษณะของพันธุ์ เช่น การแตกกิ่ง ลักษณะลำต้น และ

เมื่อต้นยางอายุ 2 ปีขึ้นไป วัดการเจริญเติบโต โดยวัดเส้นรอบวงลำต้น ณ บริเวณตำแหน่งที่สูงจากพื้นดิน 170 ซม

2. ช่วงยางเปิดกรีด เก็บข้อมูลต่างๆ ดังนี้

- 2.1 การเจริญเติบโต (เส้นรอบวงลำต้น) ณ บริเวณตำแหน่งที่สูงจากพื้นดิน 170 ซม. ทุก ๆ 6 เดือน
- 2.2 วิเคราะห์ปริมาณไม้
- 2.3 จำนวนต้นเปิดกรีดและเปิดกรีดเพิ่มทุกๆ 6 เดือนจนครบ 3 ปี
- 2.4 สำรวจเสียหายเนื่องจากโรค - ลมหรือสาเหตุอื่นๆ เช่น อาการเปลือกแห้ง
- 2.5 ความหนาของเปลือกยางเดิมในปีแรกที่เปิดกรีด ณ ตำแหน่งที่สูงจากรอยเปิดกรีด 10 ซม. หลังจากนั้นวัดทุก ๆ 3 ปี และความหนาของเปลือกงอกใหม่ ณ ตำแหน่งที่ต่ำกว่ารอยเปิดกรีด 10 ซม. วัดทุก ๆ 3 ปี เช่นกัน
- 2.6 นำน้ำยางก่อนเดือนละ 2 ครั้ง โดยหักน้ำหนักความชื้นออกร้อยละ 15
- 2.7 ปริมาณเนื้อยางแห้ง โดยเก็บตัวอย่างน้ำยางสดประมาณ 50 ลูกบาศก์เซนติเมตรก่อนเก็บผลผลิต 1 วัน นำมาหาเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้งในห้องปฏิบัติการเดือนละ 2 ครั้ง เช่นเดียวกัน
- 2.8 วิเคราะห์องค์ประกอบทางชีวเคมี (Latex Diagnosis) เก็บตัวอย่างน้ำยางวิเคราะห์ ปริมาณ Sucrose Inorganic phosphorus Thiol Total solid content
- 2.9 วิเคราะห์สมบัติทางกายภาพและทางเคมีด้านอุตสาหกรรม เก็บตัวอย่างน้ำยาง นำไปวิเคราะห์ค่าต่างๆเช่น ดัชนีความอ่อนตัว (Plasticity Retention Index) ความหนืด (Mooney viscosity)
- 2.10 วิเคราะห์สมบัติของไม้ ตัดโค่นต้นยางนำส่วนท่อนซุงที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางที่มากกว่า 6 นิ้ว วิเคราะห์กลสมบัติและความแข็งแรงของไม้ด้านต่าง ๆ เช่น ความชื้นของไม้ ความแข็งผิวหน้า การรับแรงดัด การรับแรงเฉือน การรับแรงกด ขนานเสี้ยนและอื่นๆ
- 2.11 เก็บข้อมูลอุตุนิมวิทยาและความสมบูรณ์ของดินตลอดระยะเวลาการทดลอง

8. ระยะเวลา (เริ่มต้น – สิ้นสุด)

เริ่มทำการทดลองปี 2546 สิ้นสุดการทดลองปี 2566

9. สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพังงา จังหวัดพังงา

10. ผลการทดลองและวิจารณ์

ผลการทดลอง

การเปรียบเทียบพันธุ์ยางขึ้นปลายชุด 400/1 RRI-CH-35/2/4 เริ่มทำการปลูกเมื่อเดือน ตุลาคม 2546 ที่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพังงา จังหวัดพังงา พันธุ์ยางที่ใช้มี 10 พันธุ์ ได้แก่พันธุ์ RRI-CH 35-1396, 2010, 1257, 1486, 1156, 1385, 895, 1403, 1461 และ PB 235 เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ วางแผนการทดลองแบบ Randomized Complete Block (RCB) มี 2 ซ้ำ ระยะปลูก 3 x 7 เมตร พื้นที่ทำการทดลอง 22 ไร่

การเจริญเติบโตต้นยางก่อนเปิดกรีด

อายุต้นยาง 9 ปี (ก.ย.55) พันธุ์ที่เจริญเติบโตดีที่สุดคือ พันธุ์ PB 235 (55.2 เซนติเมตร) ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบรองลงมาคือ พันธุ์ RRI-CH-35-1257 (52.8 เซนติเมตร) และพันธุ์ RRI-CH-1403 (50.9 เซนติเมตร) ตามลำดับ

อายุต้นยาง 9 ½ ปี (มี.ค.56) พันธุ์ที่เจริญเติบโตดีที่สุดคือ พันธุ์ PB 235 (56.2 เซนติเมตร) ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบรองลงมาคือ พันธุ์ RRI-CH-35-1257 (53.4 เซนติเมตร) และพันธุ์ RRI-CH-1403 (52.0 เซนติเมตร) ตามลำดับ

การเจริญเติบโตต้นยางขณะเปิดกรีด

อายุต้นยาง 10 ปี (ธ.ค.56) พันธุ์ที่เจริญเติบโตดีที่สุดคือ พันธุ์ PB 235 (61.7 เซนติเมตร) ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบรองลงมาคือ พันธุ์ RRI-CH-35-1257 (58.6 เซนติเมตร) และพันธุ์ RRI-CH-895 (58.2 เซนติเมตร) ตามลำดับ

อายุต้นยาง 10 ½ ปี (มิ.ย.57) พันธุ์ที่เจริญเติบโตดีที่สุดคือ พันธุ์ PB 235 (61.8 เซนติเมตร) ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบรองลงมาคือ พันธุ์ RRI-CH-35-1257 (58.9 เซนติเมตร) และพันธุ์ RRI-CH-1403 (58.7 เซนติเมตร) ตามลำดับ

อายุต้นยาง 11 ปี (ธ.ค.57) พันธุ์ที่เจริญเติบโตดีที่สุดคือ พันธุ์ PB 235 (61.8 เซนติเมตร) ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบรองลงมาคือ พันธุ์ RRI-CH-35-2010 (60.5 เซนติเมตร) และพันธุ์ RRI-CH-1403 (59.8 เซนติเมตร) ตามลำดับ

อายุต้นยาง 11 ½ ปี (มิ.ย.58) พันธุ์ที่เจริญเติบโตดีที่สุดคือ พันธุ์ PB 235 (63.6 เซนติเมตร) ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบรองลงมาคือ พันธุ์ RRI-CH-35-2010 (62.0 เซนติเมตร) และพันธุ์ RRI-CH-1403 (61.2 เซนติเมตร) ตามลำดับ

อายุต้นยาง 12 ปี (มี.ค.59) พันธุ์ที่เจริญเติบโตดีที่สุดคือ พันธุ์ PB 235 (65.3 เซนติเมตร) ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบรองลงมาคือ พันธุ์ RRI-CH-35-2010 (64.3 เซนติเมตร) และพันธุ์ RRI-CH-1403 (62.8 เซนติเมตร) ตามลำดับ

ผลผลิตยาง (กรัม/ต้น/ครั้งกรีด)

ผลผลิตปีที่ 1 ต้นยางอายุ 10 ½ ปี (มิ.ย 57)

ธันวาคม 2557 สายพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงสุด คือ พันธุ์ RRI-CH-35-895 (79.28 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด) รองลงมาคือพันธุ์ RRI-CH-35-1396 (75.62 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด) และพันธุ์ RRI-CH-35-1257 (65.98 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด) ตามลำดับ สำหรับพันธุ์ PB 235 ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบ เท่ากับ 59.17 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด

มกราคม 2558 สายพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงสุด คือ พันธุ์ RRI-CH-35-895 (69.69 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด) รองลงมาคือพันธุ์ RRI-CH-35-1396 (69.61 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด) และพันธุ์ RRI-CH-35-1257 (56.77 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด) ตามลำดับ สำหรับพันธุ์ PB 235 ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบ เท่ากับ 55.32 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด

ตารางที่ 1 แสดงผลการเจริญเติบโตของต้นยาง

		ขนาดเส้นรอบลำต้นยาง (ซม.)				
ลำดับ	พันธุ์ยาง	อายุ 10 ปี	อายุ 10½ปี	อายุ 11 ปี	อายุ 11½ปี	อายุ 12ปี
1	PB 235	61.5	61.8	61.8	63.6	65.3
2	RRI-CH- 35-1396	55.2	55.3	55.7	56.4	56.7
3	RRI-CH-35-2010	57.9	58.3	60.5	62.0	64.3
4	RRI-CH-35-1257	58.5	58.9	59.4	60.8	61.5
5	RRI-CH-35-1486	55.2	56.2	57.2	58.1	59.7
6	RRI-CH-35-1156	52.9	53.5	54.2	55.3	56.0
7	RRI-CH-35-1385	52.2	52.9	53.8	55.3	56.3
8	RRI-CH-35-895	58.0	58.2	59.1	60.3	61.0
9	RRI-CH-35-1403	57.3	58.7	59.8	61.2	62.8
10	RRI-CH-35-1461	57.3	57.3	58.1	58.8	59.8
ค่าเฉลี่ย		56.6	57.1	57.9	59.2	60.3

ตารางที่ 2 แสดงผลผลิตของยาง (กรัมต่อต้นต่อครั้งกรีด)

ลำดับ	พันธุ์ยาง	ผลผลิตยาง (กรัมต่อต้นต่อครั้งกรีด)	
		ธันวาคม (2557)	มกราคม (2558)
1	PB 235	59.17	55.32
2	RRI-CH- 35-1396	75.62	69.61
3	RRI-CH-35-2010	53.80	55.62
4	RRI-CH-35-1257	65.98	56.77
5	RRI-CH-35-1486	59.48	55.64
6	RRI-CH-35-1156	65.97	51.39
7	RRI-CH-35-1385	54.35	43.58
8	RRI-CH-35-895	79.28	69.69
9	RRI-CH-35-1403	20.35	13.11
10	RRI-CH-35-1461	61.75	43.12
ค่าเฉลี่ย		59.58	51.36

11. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

การทดลองเปรียบเทียบพันธุ์ยางลูกผสมชุด 400 RRIT-CH-35/2/4 สามารถสรุปการเจริญเติบโตของพันธุ์ยางลูกผสมชุดนี้ได้ดังนี้ คือ

การเจริญเติบโตของต้นยางหลังเปิดกรีด (ยางอายุ 12 ปี) พบว่า พันธุ์ที่เจริญเติบโตดีที่สุดคือ พันธุ์ PB 235 (65.3 เซนติเมตร) ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบกับรองลงมาคือ พันธุ์ RRI-CH-35-2010 (64.3 เซนติเมตร) และพันธุ์ RRI-CH-1403 (62.8 เซนติเมตร) ตามลำดับ

ผลผลิตยาง ปีกรีดที่ 1 (ต้นยางอายุ 10 ½ ปี) ในเดือนธันวาคม 2557 และมกราคม 2558 พบว่าผลผลิตยางในเดือน ธันวาคม 2557 สายพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงสุดคือ พันธุ์ RRI-CH-35-895 (79.28 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด) รองลงมาคือพันธุ์ RRI-CH-35-1396 (75.62 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด) และพันธุ์ RRI-CH-35-1257 (65.98 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด) ตามลำดับ สำหรับพันธุ์ PB 235 ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบ เท่ากับ 59.17 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด ทำนองเดียวกันกับผลผลิตยางในเดือน มกราคม 2558 สายพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงสุดคือ พันธุ์ RRI-CH-35-895 (69.69 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด) รองลงมาคือพันธุ์ RRI-CH-35-1396 (69.61 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด) และพันธุ์ RRI-CH-35-1257 (56.77 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด) ตามลำดับ สำหรับพันธุ์ PB 235 ซึ่งเป็นพันธุ์เปรียบเทียบ เท่ากับ 55.32 กรัม/ต้น/ครั้งกรีด

12. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์:

ผลงานที่สิ้นสุดสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาต่อและใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ได้ข้อมูลต่าง ๆ ของพันธุ์ยาง ตลอดจนพันธุ์ยางที่มีลักษณะที่ดีสำหรับนำไปทำการทดสอบในแปลงแปลงทดสอบ
2. จัดทำแปลงทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีพันธุ์ยางใหม่ในพื้นที่ของเกษตรกร หน่วยงานราชการและเอกชน
3. จัดทำคำแนะนำพันธุ์ยางทุก 4 ปี เพื่อเผยแพร่ให้เกษตรกรและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนจัดทำสื่อเผยแพร่ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ แผ่นภาพ ตลอดจนการจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่พันธุ์ใหม่ประชุม
4. ผลงานวิจัยสามารถนำไปแนะนำให้กับ หน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่
  - เกษตรกร
  - สถาบันวิจัยยาง
  - กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
  - หน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการปลูกยางทั้งในและต่างประเทศ

13. คำขอบคุณ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ผอ. สายัณห์ วงสวัสดิ์ อดีตผู้อำนวยการสถานีทดลองยางวังทอง ผอ. ศูนย์วิจัยยางสุราษฎร์ธานี เป็นอย่างสูงที่อำนวยความสะดวกตลอดจนให้คำแนะนำ จนสามารถสร้างแปลงทดลองได้ประสบความสำเร็จ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านจาก ศูนย์วิจัยยางจะเชิงเทรา ในการเตรียมแม่พันธุ์ยาง คุณหทัยรัตน์ เด็กหลี และเจ้าหน้าที่ ศูนย์วิจัยยางสุราษฎร์ธานี ในการเก็บข้อมูล ดูแลงานวิจัย และสถานีทดลองยางวังทอง ที่อำนวยความสะดวกในการเตรียมพันธุ์ยาง เตรียมพื้นที่สำหรับปลูก ตลอดจนการดูแลรักษาเป็นอย่างดี สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการวิจัย

14. เอกสารอ้างอิง

สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร. 2550. คำแนะนำพันธุ์ยางปี 2550. ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. 37 หน้า.

สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร. 2536. เอกสารวิชาการเรื่องยาง. 190 หน้า.